Nr. 109 SOSNOWIEC, wtorek dnia 15 maja 1917 roku. Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie za wyłączeniem dni poświątecznych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu kwartalnie 4,25, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50. Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele i święta od 9-ej do 11-ej rano.

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i agentury w kraju i zagranicą.

Na całym obszarze.

Na wschodnim teatrze wojny sytuacja strategiczna pozostaje od dłuższego czasu bez żadnej zmiany. Gdzieniegdzie tylko rozlega się krótk trwały ogień artylerji. Wogóle wątpić należy, czy zdezorganizowana armia rosyjska zdolną jest teraz do podjęcia większej akcji. Jak takie położenie postara się wyzyskać niemieckie naczelne dowództwo na wschodzie — przyszłość może niedaleka pokaże.

Na zachodnim froncie ofensywa angielsko francuska trwa bez przerwy już drugi miesiąc. Ostatnie ataki angielskie, podjęte pomiędzy Garvelle a Scarpe, po obydwóch stronach drogi Arras — Cambrai i pod Bullecourt, złamały się w ogniu niemieckim. W innych odcinkach frontu walka trwa jeszcze. Nad Aisną i w Szampanji toczy się bój artyleryjski.

Nad rzeką Isonzo utrzymują Włosi silny ogień z dział wszelkiego kalibru. W dolinie Ledro, w okolicy doliny Ecz i pod Sano trwają drobne utarczki. W Albanji lotnicy austro-węgierscy dokonali w tych dniach wycieczki na terytorjum włoskie i rzucili kilka bomb.

Na terenie macedońskim generał Sarrail prowadzi od paru dni ofensywę. Jak donosi ostatni komunikat niemiecki, ataki wojsk koalicji na łuku rzeki Cerny, z obu stron Gradesnicy i na południu od Huma zostały odparte. Na wzgórzu Dobropolje walki jeszcze się toczą. Zaznaczyć należy, że na placu boju w Macedonji dały sobie krwawe „rendez - vous" wszystkie prawie narody, biorące udział w wielkiej wojnie europejskiej. Walczą tu z jednej strony Niemcy, Bułgarzy i Turcy—z drugiej zaś Anglicy, Francuzi, Rosjanie, Włosi, Serbowie i Grecy z partji Venizelosa.

Na Kaukazie Rosjanie, wskutek gwałtownego naporu Turków, musieli opuścić kilka zajętych przez siebie miejscowości. W Mezopotamji trwają nieznaczne utarczki między przedniemi posterunkami angielskimi a tureckimi nad rzeką Dialą. Pod miastem Gazą w Palestynie trwa ożywiona działalność bojowa. Toczą się też walki w powietrzu.

Fol.

Akcja pokojowa Papieża

BERLIN, 13 marca, (BTW.) „Germanja" pisze, że nadzieje pokojowe, wyłuszczone w liście papieskim do kardynała-sekretarza stanu, znajdą w szerokich kołach przyjazny oddźwięk. Autorytet Papieża powoli przeniknął nawet do tych sfer koalicyjnych, które jeszcze przed kilku miesiącami w ożywiony sposób przeciwstawiały mu się, jako domniemanemu obrońcy Niemiec. Potęga moralna Papieża będzie wzrastała tym więcej, im więcej uznania i poparcia znajdą jego usiłowania pokojowe.

Cele koalicji bez zmiany.

ROTTERDAM 13 maja (B.T.W.) „Nieuwe Rotterdamsche Courant" pisze: Na tajnym posiedzeniu Izby niższej wyjaśnił Lloyd George, że niema potrzeby omawiania celów wojennych koalicji, gdyż nic się w tej materji nie zmieniło i w ciągu ostatnich 2 ch lat wielokrotnie te sprawy omawiano.

Konferencja gospodarcza w Rzymie.

RZYM, 13 maja, (BTW.) Według dziennika „Idea Nationale", konferencja gospodarcza, mająca się odbyć niebawem w Rzymie, obradować będzie wyłącznie nad sprawami doby bieżącej; m. i. będzie na niej omawiana kwestja ujednostajnienia taryfy dla wszystkich flot handlowych koalicji.

Komisja amerykańska w Rosji

WASZYNGTON, 13 maja, (BTW.) Doniesienie Biura Wolffa: W komisji amerykańskiej, która udaje się do Rosji, ma wziąć udział szef sztabu generalnego, Scott, i admirał Glannen.

Bunty w garnizonach rosyjskich.

KOPENHAGA, 13 maja, (BTW) Ze Sztokkolmu doniesiono telegraficznie, że garnizony Helsingforsu, Kronstadtu i Szlisselburga zbuntowały się. Garnizony te przesłały swe oświadczenia petersburskiej radzie robotniczej.

O wstrzymanie działań wojennych.

BAZYLEA, 13 maja, „Daily Mail" londyński donosi z Petersburga: Rada robotnicza zażądała powszechnego wstrzymania operacji wojennych na frontach dla przeprowadzenia plebiscytu.

Uroczyste posiedzenie Dumy.

PETERSBURG 13 maja (B.T.W.) Doniesienie Petersb. Ag. Telegr.: W dniu 10-ym maja, jako w rocznicę otwarcia 1-ej Dumy, odbyło się w pałacu Tauryckim wspólne uroczyste posiedzenie przedstawicieli trzech poprzednich oraz obecnej Dumy. Rząd Tym. licznie wziął udział w posiedzeniu, zarówno jak i ciało dyplomatyczne. Rodzianko wypowiedział mowę w której odrzucił wszelką myśl o pokoju oddzielnym, co łącznie z deklaracją lojalności Rosji względem swych sprzymierzeńcom, wywołało silny poklask.

Przemowa Rodiczewa w Dumie.

PETERSBURG, 13 maja, (BTW.) Doniesienie Petersburskiej Ajencji Telegraficznej; Na nadzwyczajnem posiedzeniu posłow do Dumy Rodiczew wygłosił przemówienie, w którem dowodził, iż nikt bardziej nie pragnie pokoju, niż on sam. Lecz dopóki nieprzyjaciel stoi na ziemi ojczystej, obowiązkiem demokracji i obowiązkiem każdego jest walczyć przeciwko wrogowi i wygnać z ziemi rosyjskiej.

Niemcy i rzeczypospolita Liberja.

ROTTERDAM, 11 maja (BTW). Pismom holenderskim doniesiono, że konsul generalny rzeczypospolitej Liberji otrzymał telegraficzne zawiadomienie, że zostały zerwane dyplomatyczne stosunki pomiędzy Liberją a Niemcami.

Z dnia na dzień.

Z Sosnowca

14/V.

— Zebranie techników. Wczoraj po południu w lokalu własnym przy ulicy Czystej Nr. 9 odbyło się ogólne roczne zebranie Stowarz. Techników. Szczegółowe sprawozdanie, z powodu braku miejsca, umieścimy w jutrzejszym numerze „Kurjera".

— U lekarzy. „Dnia 19 b. m. o godz. 4 i pół po poł. odbędzie się zwyczajne posiedzenie T-wa Lekarskiego w lokalu własnym (Jasna 23)".

— Komisja zasiewów przy Radzie Miejscowej Opiekuńczej zawiadamia, że od dnia dzisiejszego sprzedaje ziemniaki na kartki niebieskie i żółte powtórnie.

— Zjazd Hygieniczny. Towarzystwo Hygieniczne Warszawskie za pośrednictwem miejscowego T-wa Lekarskiego zaprasza szerokie sfery społeczeństwa, dla których sprawa hygieny naszej nie jest obojętną, do przyjęcia udziału w projektowanym Zjeździe Hygienicznym, mającym się odbyć w Warszawie 29 i 30 czerwca i 1 lipca r. b. Pożądanem jest zgłaszanie referatów, nie później jednak, niż 15 czerwca (temat i streszczenie): referat trwać może pół godziny. Miejsce zgłoszeń i Zjazdu — T-wo Hygieniczne w Warszawie (Karowa 32). Tematy, wyznaczone do omówienia, są następujące: 1 Prawodawstwo sanitarne i organizacja służby zdrowia w Polsce (ref. dr. Polak i prof. Ochimowski. 2. Stan sanitarny kraju. 3) Walka z chorobami zakaźnemi (epidemiologia i profilektyka). 4) Hygiena dzieci i młodzieży (walka ze śmiertelnością, instytucje ochrony dzieci, h. wychowaw.) 5. Opieka nad matką i dzieckiem (instytucje opiekuńcze, ochrona pracy kobiet i dzieci, działalność społeczna opieki nad macierzyństwem). 6) Lecznictwo ludu, organizacja pomocy lekarskiej dla ludu i szpitalnictwa. 7) Dostarczanie dobrej wody. 8) Assenizacja wsi, miast, hygiena ulic i dróg. 9. Dozór nad produktami spożywczemi (targowiska, hale, rzeźnie, kontrola dobroci produktów 10. Hygiena zagrody wiejskiej. 11. Hygiena świątyń. 12. Propaganda hygieny, przygotowanie personelu sanitarnego. 13. Organizacja pomocy finansowej dla spraw

— Paląca sprawa. Palącą sprawą nie przestaje być... kwestja bonów Banku Handlowego. Po zaprowadzeniu waluty markowej bony te utraciły właściwie kurs na mieście. Bank przeto winien wymienić bony na marki — nie robi jednak tego. Kiedyś naprzykład bardzo wiele osób chciało w Banku wymienić bony na marki — spotkało się przecież z kategoryczną odmową. Bank Handlowy dla wymiany wszystkich bonów potrzebuje kilkanaście miljonów mk., Nie mogąc wymienić bonów, osoby intaresowane prosiły przynajmniej o ostemplowanie ich w walucie markowej. I tego Bank nie uczynił, oświadczając, że sprawą stemplowania bonów wcale się nie zajmuje. Wogóle kwestja bonów jest bardzo skomplikowaną. Jak się dowiadujemy, w sprawie tej nadburmistrz m. Sosnowca, p. Künzer ma wyjechać do Warszawy.

— Ruch wiosenny. Pomimo, że sezon wiosenny dawno się już rozpoczął, magazyny i handle z gotowym ubraniem letniem świecą pustkami, również sklepy z gotową bielizną i konfekcją damską. Obecne czasy i ceny wystawionych towarów, zmuszają wszystkich do przestawania na starych rzeczach przenicowanych jak i modnie przerobionych.

— Zacisze. W poniedziałek 14-go b. m. ostatnie przedstawienie na korzyść kierownika sceny p. Wł. Bernatowicza. Odegranym zostanie „Szpieg" dramat historyczno-narodowy w 3 aktach, osnuty na tle powstania w 1863 roku. Współudział przyjmują pp Gloger, Jędrzejkiewicz, Orliński, Nowicki, Gucze, Kowalczyk, Bernatowicz, Adamowicz, Lewicka i inni.

Bony Banku Handlowego.

Jak się dowiadujemy w najbliższych dniach wydane będą przez p. Szefa Administracji przy gen.-gubernatorstwie w Warszawie, przepisy, dotyczące ostemplowania bonów Warszawskiego Banku Handlowego. Bony te będą zaopatrzone nadpisem, iż kurs zamiany oznacza się 1 rubel równa się 2 markom 20 fenigom polskim. Obieg takowy będzie dopóty, dopóki nie będzie już braku drobnych pieniędzy.

Większa ilość drobnych pieniędzy w walucie markowej przypuszczalnie nadesłana będzie do Zagłębia już w najbliższym czasie. Miejsca, gdzie bony będą ostemplowane na walutę markową będą wkrótce ogłoszone.

Sosnowiec, dnia 12 maja 1917 roku.

Magistrat.

Z Będzina.

+ **P. M. S.** Zarząd będzińskiego Koła polskiej Macierzy Szkolnej na posiedzeniu odbytym w d. 9 maja rb. ukonstytuował się, jak następuje: prezes dr. Wierzbowski; zastępca p. Winkler dyrektor szkoły realnej; sekretarz dr. Walewski; skarbnik p. Warchoł inżynier; kierewnik bibljoteki i czytelni p. Kępiński; kierownik kompletów popołudniowych, dla dzieci w wieku szkolnym, nie mogących uczęszczać do uczelni miejscowych dla braku miejsc p. Cieśliński, komplet składa się z 60 dzieci.

+ **Kartofle.** W tych dniach komisja aprowizacyjna dla ludności chrześcijańskiej ukończyła sprzedaż otrzymywanego wagonu kartofli. Należałoby przyspieszyć dostawę następnego transportu, gdyż wskutek braku kartofli mieszkańcy bezwzględnie są wyzyskiwani przez żydów a wszak niedopuszczenie podobnego wyzysku jest obowiązkiem komisji aprowizacyjnej.

+ **Przeniesienie biura.** Biuro R. M. O. z ulicy Sączewskiej przenie-

sione zostało do gmachu byłego kordonu straży pogranicznej przy szosie małobądzkiej. Przeniesienie biura za miasto pod wieloma względami dla ogółu jest niedogodne.

Z Klimontowa.

Dnia 3-go b. m. staraniem Zarządu koła im. „Sienkiewicza", T-wa Polskiej Macierzy Szkolnej w Klimontowie odbył się uroczysty obchód tego święta narodowego. Na program złożyły się: deklamacja dzieci szkoły gminnej, odczyt prof. Głuszczaka „O Konstytucji 3 Maja", duet skrzypce (p. Kopulski) z fortepianem (p. Żyłko), deklamacja panny Jadwigi Szczepkowskiej („Reduta Ordona"), oraz kwartet smyczkowy przy udziale pp.: dyr. Wintera, Kopulskiego, Wieczorkowskiego i Biskupskiego.

Pięknie ubrana chorągiewkami o barwach narodowych i zielenią sala przepełniona była publicznością, która ze skupieniem wysłuchała odczytu, a z prawdziwem zadowoleniem bardzo udatnych produkcji artystycznych. W dalszym ciągu obchodu majowego, dnia 6 maja odbył się uroczysty pochód z Klimontowa do kościoła w Zagórzu; w pochodzie brali udział pod przewodnictwem Koła Macierzy Sokoli, Narodowy Związek Robotniczy (ze sztandarami), oraz dzieci ze szkół miejscowych (około 200); tegoż dnia, przed i w czasie pochodu, odbyła się kwesta na Macierz, która razem z dochodem z przedstawienia z dnia 3 przyniosła z górą 100 rubli.

W. I.

Obchód Trzeciego Maja w Siewierzu i Koziegłówkach.

W obu tych miejscowościach święcono uroczyście pamięć Konstytucji Majowej. Dnia 3 maja odbyła się tylko Msza św., główną zaś uroczystość przeniesiono na niedzielę dnia 6 b. m. Oczekiwaliśmy przyjazdu oficerów legjonowych z Częstochowy i Sosnowca uroczystości jednak w tych miastach wstrzymały ich przyjazd. Po uroczystych nabożeństwach z kazaniami o miłości Ojczyzny, odbyły się pochody ze sztandarami narodowemi, w których wzięli udział miejscowi legjoniści. Wieczorem jak w Koziegłówkach, tak i w Siewierzu urządzono przedstawienia muzykalko-wokalne, które cieszyły się ogólnem wzięciem.

Czysty zysk z kwest i przedstawień przeznaczono na cele miejscowe dobroczynne oraz na Macierz Szkolną. *i.*

Z kraju

□ **Tramwaje warszawskie.** Według podanych „D. W. Z." informacji, uruchomienie tramwajów warszawskich spodziewane jest na dzień 22 maja. Początkowo ma być uruchomionych 100 tramwajów.

□ **Rada łódzka.** „L. Volk." dowiaduje się, że pierwsze posiedzenie nowej Rady miejskiej w Łodzi odbędzie się dn. 20 b. m.

Pochód żydowski w Warszawie.

Gazety żydowskie podają między innymi następujące szczegóły o pochodzie żydowskim w Warszawie.

O godz. 8-ej rano skauci zaczęli zbierać się na Tłomackiem przed synagogą postępową, poczem pochód wyruszył Rymarską na plac Bankowy, gdzie również była zbiórka, Senatorką, Bielańską Długą na plac Krasińskich, gdzie stała trzecia zbiórka. Stąd udali się Miodową, mostem, Targową na szosę do Gocławka.

Długość „procesji" — jak pisze „Hajnt" — wynosiła około 2 kilometry. Szkoły ustawione były na Senatorskiej, Żabiej i Przechodniej, poczem udały się Bielańską i Nalewkami do dworca Kowelskiego, skąd dwoma pociągami udały się do Gocławka. Tutaj ustawiono „pałatkes" — według wyrażenia „Hajnta". Na czele pochodu szli między innymi radny Farbstein i przybyły z Berlina sekretarz komitetu sjonistów dr. J. Berger.

Balkony na ulicach, przez które szedł pochód, były przybrane w barwy narodowo-żydowskie z napisami hebrajskimi, sztandarami sjonistycznymi, portretami Herzla, Nordaua i innych sjonistów. Gdy procesja — pisze „Hajnt" — dotarła na Nalewki wszystko się zamieniło w olbrzymią owację narodową, z balkonów i okien rzucano kwiaty, „konfekty", i śpiewano.

Z powrotem wieczorem wszystkie okna były iluminjowane, z niektórych balkonów puszczano „fajerwerki".

OFIARY.

Do kasy sekcji niesienia pomocy głodnym, ofiary na głodnych za miesiąc marzec r. b. złożyli pp. Berbecki r. 5, Filipczyńscy r. 5, Frydeccy r. 1, Ks. Pref Grzeliński r. 1, Gross r. 1, Grajczyk Józefa k. 50. Ks. Adam Hendrychowski r. 1,50, Horkowa, r. 1, Jankowski r. 3, Kamieński Wład. r. 25, Knothe r. 3, Krzycka k. 50, Krzymuska r. 1, D-stwo Kołudzcy r. 3, Lewandowski k. 50, Ks. Kaz. Mazurkiewicz, r. 2, Ks. Pref. Marzec r. 1, Majdrowicz r. 1, Nowakowscy r. 1, Otrębska, k. 50. Ks. Prob. Plenkiewicz r. 3, Ks. Prob. Pędzich r. 2, Pomianowscy r. 2, Stan. i Maks. Reicherowie r. 10, Alf. Rogalewiczowie r. 10, Ks. Prob. Smużyński r. 2, Siwikowa r. 1, Semlerowa r. 1, Józ. Strzałkowscy r. 1, Tolakowscy r. 3, Trepkowa r. 1, Waśniewska r. 1,50, Wasilkowska r. 1, Wacowski r. 1, Arnold od „Koła Zagłębian" r. 10, Kazimiera Kowalska, r. 1. Razem rb. 108.

Redaktor odpowiedzialny JÓZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.
Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.